

Juni 1977

Siegfried Christiansen

DEN DANSKE OPLYSNINGSKAMPAGNE OM ATOMKRAFT 1974-1977
STIKORDBESKRIVELSE AF OOAs KAMPAGNEMODEL OG ORGANISA-
TIONSSTRUKTUR.

Temaet for dette
arbejdsrapport

Hensigten med denne beskrivelse af OOA er ikke at give en omfattende orientering om indholdet af OOAs oplysningsarbejde, men at forsøge en stikordsagtig beskrivelse af de aktionsformer og den organisationsstruktur, som er blevet anvendt. OOA er et eksempel på, at et bredt anlagt informationsarbejde omkring et kontroversielt og konfliktfyldt emne som indførelse af atomkraft, er blevet indledt og gennemført før endelige beslutninger er blevet truffet.

Arbejdshypotesen var, at der aldrig ville kunne indføres atomkraft i Danmark, hvis befolkningen gennem oplysning fik bevidsthed om det farepotentiale denne energiform rummer samt forstå hvor fordelagtigt det i enhver henseende ville være at fremskynde udviklingen af vedvarende energikilder.

En konfliktfore-
byggende aktions-
model

I de fleste lande er atomkraftmodstanden først vokset frem efter at de pågældende lande har valgt at satse på denne energiform og foretaget store investeringer. Følgelig har atomkraftmodstanden i andre lande mange steder medført alvorlige konfrontationer mellem myndigheder og atomindustrien på den ene side og befolkningen på den anden side. OOAs aktionsmodel kan derfor betegnes som en aktionsform, der, hvis den lykkes vil forebygge en senere konfliktsituation

Advarsel mod at
generalisere OOAs
erfaringer

Det er tvivlsomt, hvormeget OOAs erfaringer kan generaliseres til andre lande, eftersom forudsætningerne for den anvendte arbejdsform må siges at være særdeles gunstige netop i Danmark. Man må således holde sig for øje, at denne kampagne har udviklet sig i et land, der nærmer sig det, man sommetider bet. "open society". I stort omfang er det muligt at etablere en dialog med både de politiske og de administrative myndigheder samt med industrien. Massemedierne er i betydeligt omfang åbne for seriøs begrundet kritik af udviklingstendenser. Danmark er et lille land, et overskueligt samfund med mange (i vor sag) relevante instanser placeret i og omkring København. Med andre ord, det er muligt og overkommeligt selv at foretage research og at opsøge sine modstandere personligt.

AKTIONSMODEL

Atomkraftens
status ved OOAs
dannelse

OOA blev dannet på et tidspunkt, hvor der stort set ikke i den offentlige debat var blevet stillet spørgsmål ved atomkraften. Kun meget få mennesker udenfor de sagkyndiges kreds, kendte til denne energiforms problemer. På atomforsøgsanlægget Risø og hos elværkerne havde man i snart 20 år forberedt sig på at også Danmark skulle anvende atomenergi til elproduktion. Placeringsundersøgelserne for eventuelle atomkraftværker stod foran deres

afslutning. Siden foråret 1972 havde elværkerne med brochurer og kurser indledt et målrettet PR-arbejde overfor især uddannelsesinstitutioner og journalister. Med undtagelse af det lille venstresocialistiske parti, der tog klart afstand fra atomkraft, var de politiske partier mere eller mindre ivrige fortalere for atomkraft (eller havde ikke taget stilling). Atomkraften havde i forskningsbudgetterne allerede i mange år lagt beslag på den største enkeltsum.

Betydningen af en forberedelsesfase

I og med at vi besluttede os for at gå ind i et oplysningsarbejde om atomkraft vidste vi, at det nu gjaldt om at samle viden om denne energiform og dens problemer. Vi besluttede også, at vi måtte have en forberedelsesfase af rimelig lang varighed. Den kom til at vare i godt 7 måneder fra juni 1973 til 31. januar 1974. Olieforsyningskrisen havde i begyndelsen af januar 1974 fået elværkerne til at meddele, at de straks ville begynde at opføre det første atomkraftværk. Den 30. januar 1974 offentliggjordes lo mulige placeringer for atomkraftværker og den 31. januar blev OOA dannet ved et velbesøgt pressemøde i København.

Viden er det vigtigste våben i det forebyggende arbejde.

At samle en omfattende viden om selve atomkraften var essentielt. Men ikke mindst var det også vigtigt at få eksakt viden om de planlægningsmæssige forberedelser hos elværkerne og om lovgivningen for godkendelse af en ansøgning om byggetilladelse. I teknisk viden skulle og kunne vi naturligvis ikke måle os med professionelle atomforskere, men vi skulle kunne argumentere overbevisende for, at atomkraft er meget mere end blot et teknisk-økonomisk spørgsmål. Derimod var det af stor betydning, at vi i en lang periode var væsentlig bedre orienteret end næsten alle politikere og journalister. Solid basisviden har fra første færd været med til at underbygge alvoren i vores engagement og dokumenteret berettigelsen af, at OOA betegner sig en oplysningsorganisation, fremfor at være en ren pressionsgruppe.

Princippet om at undgå blokeringer

I betragtning af, at kun få personer i Danmark ^(i 1973/74) havde viden om atomkraftproblemerne var det af vital betydning, at vi fik flest mulig til at lytte til indholdet af vore oplysninger. Derfor har det været et overordnet princip for OOA, at vi ville undgå at skabe blokeringer hos modtageren med vort oplysningsmateriale. Vi skulle ikke støde mennesker fra os alene på grund af vort navn, udseende eller lignende. Folk skulle billedligt talt nå at komme ind ad døren, inden de tog stilling til om vort anliggende var væsentligt for dem eller ej.

Signalværdien af et navn

Udover at betegne os som oplysningsorganisation fremhævede vi derfor at det var oplysning om og ikke oplysning mod atomkraft. Ethvert nærmere bekendtskab med OOA ville hurtigt overbevise enhver om, at det var kritisk oplysning om atomkraftens problemer som havde vor interesse, men vi opnåede det meget vigtige, at OOA i højere grad blev bedømt udfra vort oplysningsmateriale end blot at blive affærdiget som en af mange anti-organisationer.

Betydningen af uafhængighed

Ønsket om at undgå allehånde fordomme og klicheér var også medvirkende til at vi dannede OOA som en helt ny organisation uden tilknytning hverken til eksisterende organisationer eller til politiske partier. Initiativtagerne var ukendte i den offentlige debat. Vi har været meget opmærksomme på at holde vort sprog fri for ideologisk belastede klicheér. Når vi henvender os til medierne og til partierne, henvender vi os til alle og ikke blot til dem, som vi formoder er os venligt stemte. Vi har hverken søgt at knytte partirepræsentanter eller journalister tæt til os, ligesom OOAs talsmænd og kontaktpersoner bortset fra få undtagelser ikke samtidig varetager tillidshverv i politiske partier.

OOAs selvforståelse som modorganisation

OOA blev således fra begyndelsen skabt som en i enhver henseende selvstændig organisation. Udfra det grundsynspunkt, at atomkraft er et dybt kontroversielt spørgsmål optrådte vi forsåvidt med den selvforståelse, at offentligheden måtte afveje vore synspunkter mod dem, der blev fremsat f.eks. fra elværksselskaberne og fra de offentlige myndigheder. Endvidere mente vi, at et så afgørende spørgsmål som atomkraft ikke måtte afgøres uden at befolkningen var blevet ordentligt oplyst om fordele og ulemper ved atomkraft og eventuelt ved en folkeafstemning havde haft mulighed for at forkaste denne energiform. En oplysningsperiode på mindst 3 år anså vi for et minimum.

Risiko for polarisering mindskes ved en dialogisk grundholdning

OOAs navngivning og kravet om et treårs moratorium er bare to eksempler på OOAs meget lidt "absolutistiske" image. På en måde kan man betegne det som en form for "nøgttern idealisme". Denne tendens har også givet sig udslag i vore slogans og i oplysningsmaterialet. Fremfor postulatet har vi stillet spørgsmål for at bringe offentligheden til selv at tænke over, om det nu er en rimelig beslutning at sige ja til atomkraft. Vort tidskrift hedder "Atomkraft?", præsentationsfolderen hed "Atomkraft i Danmark?". To brochurer hedder "Atomkraft til fordel for hvem?" og "En fremtid med atomkraft?". Først da politikerne i foråret 1975 pressede på for at få en beslutning, afløstes vort slogan "Er du tryk ved atomkraft?" af det lidt skarpere, men dog venlige, "Atomkraft? Nej Tak" kombineret med en smilende sol. Fremfor at tillægge os en meget kategorisk, frelst attitude, som må antages kun at nå de i forvejen overbeviste, har vi forholdt os "dialogiske". Denne form har vist sig velegnet til at undgå polariseringer og til at holde diskussionen orienteret mod sagen som sådan.

Kontrovers-strategien som middel til paritetisk behandling af pro et contra

Netop metoden, at stille spørgsmål, er antagelig bedst velegnet til at få kontroversen omkring atomkraften tydeliggjort. "Kontrovers-strategien" var afgørende, fordi den ville tydeliggøre, at den officielle atomforskning og elselskabernes uforbeholdne accept af atomkraften ikke var udtryk for en neutral holdning, men i høj grad partisk hensyntagen til egen vurdering af atomkraften og egeninteresser. Hertil kommer, at des tydeligere kontroversen fremtræder, des mere vil politikerne have mulighed for at forstå, at bedømmelsen af atomkraften må ske politisk udfra de målsætninger samfundet ønskes indrettet efter og ikke teknokratisk, alene udfra teknisk-økonomiske vurderinger. At fremme en offentlig atomkraft debat som en konsekvent "pro-et-contra-debat" var således

en væsentlig forudsætning for at få atomkraften behandlet som et politisk problem samt at få modstandere af atomkraft anerkendt som ligeværdige med den etablerede forskning og storindustrien, som går ind for atomkraft. I sin mest udprægede og vellykkede form vil dette føre til, at synspunkterne tilgodeses paritetisk (ligeligt), hvilket reelt skete i forbindelse med den danske regerings to-årige energioplysningsprogram juni 1974 - april 1976.

Finde forbunds-
fæller er vigtigere
end at angribe
modstandere

Kontrovers-strategien indebærer, at vi måtte se en stor interesse i at skabe opbrud i rækkerne af politikere og forskere. I praksis betød det, at vi mere tænkte på, hvor vi måske kan finde gehør for vore synspunkter, snarere end at bruge tid på at sætte overbeviste atomkrafttilhængere til vægs. Da vi, i det mindste i et land som Danmark, kan have tillid til, at der ad parlamentarisk vej kan opnås ændringer af udviklingstendenser, har vi i første omgang satset meget på et oplysningsarbejde overfor politikere, forskere og medierne.

Kollektive
fordømmelser
skal undgås

Eftersom ønsket var at finde forbundsfæller, har vi mest muligt undladt kategorisk at fordømme og angribe grupper kollektivt. Enten har vi angrebet enkeltpersoner direkte eller vi har f.eks. sagt, "nogle" eller "de fleste" i folketinget, i et parti, eller blandt atomforskerne har synspunkter, som er angribelige. På denne måde har der altid været spillerum for enkeltpersoner til at mene med sig selv, at han eller hun ikke rammes af den kritik, som vi måtte rejse mod deres gruppe. I starten var vor vurdering at vor hovedmodstander var elværkerne, dog også her på en måde, så vi ikke angreb på en uargumenteret, fordømmende måde, men med grundlag i en kritisk analyse af elværkernes energipolitik og afsløring af deres PR-politik for atomkraft. Derimod er det karakteristisk, at modargumentationen fra elværksfolk og fra andre overbeviste atomkrafttilhængere i stigende omfang er stærkt polemisk og angriber kritikerne personligt, snarere end bringer en modargumentation til den rejste kritik.

Saglig kritik be-
svares ofte med
personlig polemik

Atomkrafttilhæn-
gerne undergraver
deres troværdighed

Vor modparts ønske om såvidt muligt at bringe os i mis-kredit indebærer at kravet til selvdisciplin og konsekvent seriøs argumentation tilsvarende øges. Vi har tidligt gjort klart, at vi ikke finder det rimeligt at gå ind på de mest underlødige angreb og har derfor normalt ignoreret sådanne i den offentlige debat. Til gengæld har vi lagt om muligt endnu større vægt på at fremlægge underbygget materiale. Effekten heraf er da, at industriens og den statslige atomforsknings repræsentanter ved deres desværre ofte underlødige angreb har mistet troværdighed.

På vagt overfor
boomerang-aktioner

At opnå troværdighed har på mange måder været bestemte for vor aktionsmodel. Mange aspekter er belyst i det foregående. Et andet moment er, at man ikke frivilligt skal give blottelser, f.eks. ved at iværksætte aktioner, som på forhånd er dømt til ikke at lykkes eller som kan forventes at få negative bivirkninger. Selvom nogle

utålmodige næsten fra OOAs dannelse ønskede at arrangere protestmarcher, demonstrationer og landsdækkende underskriftindsamlinger, har vi bevidst ventet med denne type aktiviteter i to til tre år, indtil vi var stærke nok til at kunne gennemføre dem med succes. I den tidlige fase arrangerede vi nogle møder, som blev grundigt forberedt og derfor også var velbesøgte. Vi har ment, at vi ikke kunne tillade os nogen større fiasko - slet ikke i den tidlige fase, det kunne have virkning som en boomerang.

Focus på energi- lovgivningen

De første 2 års udadrettede arbejde var stærkt præget af bestræbelserne på at påvirke energilovgivningen, hvilket i høj grad er lykkedes. Et hovedkrav ved dannelsen af OOA var, at beslutningen om opførelse af atomkraftværker skulle flyttes fra centraladministrationen og overlades som folketingets ansvar. Kravet blev imødekommet hurtigt, bl.a. fordi politikerne meget vel fornemmede, at dette spørgsmål var af så vidtrækkende betydning, at det vil være urimeligt, om ansvaret ligger et andet sted end i folketinget. Iøvrigt opnåedes det, at parlamentets plenum skal tage beslutning om hver enkelt reaktor, affalds-, oparbejdningsanlæg osv. Politiseringen af atomkraftspørgsmålet var dermed en fuldbyrdet kendsgerning.

Politisk realisme skaffer respekt hos politikere og medier

OOAs krav til energilovgivningen kan nærmest karakteriseres som "realistiske". Takket være gode informationer om lovinitiativer under forberedelse var det muligt at stille sagligt rigtige krav, som i flere omgange forsinkede færdigbehandlingen af atomkraftlovgivningen og medførte ændringsforslag i vores favør. Tilsvarende er i løbet af 3 år mange af OOAs krav til ændringer i energiadministrationen imødekommet, hvilket ingenlunde vil sige, at vi ikke har haft og stadig har yderligere og mere vidtrækkende ønsker. Men den umiddelbart vigtige effekt af denne "realistiske" - nærmest reformistiske - politik var, at vi overfor politikerne og medierne dokumenterede politisk dømmekraft, eftersom vi opnåede den ene indrømmelse efter den anden.

Det elastiske moratorium

Grundlæggende for OOAs moratoriekrav var, at ingen vidste nok om atomkraft og at der ikke var dokumenteret løsninger på adskillige alvorlige problemer ved denne energiform. En beslutning må efter vor opfattelse ikke tages, før denne afklaring er tilvejebragt. Dette indebar bl.a. at vi bevidst undlod, at presse partierne og enkeltpolitikere til at tilkendegive deres endelige opfattelse af atomkraft. At skulle ændre indtagne standpunkter medfører som bekendt prestigetab. Af samme grund har OOA heller aldrig stillet krav om gennemførelse af en folkeafstemning. Efter vor opfattelse ville et sådant krav være lig med resignation overfor endnu uløste problemer. Vi ville reelt acceptere det beslutningsgrundlag som tilstrækkeligt, som vi ellers hævder er yderst ufuldstændigt. Anderledes stiller situationen sig naturligvis, hvis et politisk flertal gennemtrumfer beslutningen om indførelse af atomkraft. I så fald er en folkeafstemning påkrævet.

Folkelig mobilisering forår 1976

I foråret 1976 var regeringen og det politiske flertal i folketinget fast besluttet på, at der skulle gives grønt lys for atomkraften i Danmark, hvorfor de ønskede at atomloven skulle vedtages. Først da gik OOA for alvor ud i en bred folkelig mobilisering. Udsendelsen af vort tidsskrift "Atomkraft?" med 3.000 abonnenter, blev midlertidigt udskudt og istedet udgav vi 3 aviser i oplag på ialt 900.000 stk, som omdeltes i hele landet. På 6 uger indsamlede vi 170.000 underskrifter på et krav om at beslutningen skulle udskydes. Midt under indsamlingen blev beslutningen udskudt fra maj til en ekstraordinær folketingssamling i august 1976.

Solmærkekampagne sommer 1976

Underskriftindsamlingen fra april/maj blev i sommermånederne fulgt op af en massiv kampagne for at få de 170.000 underskrivere og mange flere til at bære vort kampagnemærke med den smilende sol og "Atomkraft? - Nej Tak". Ca. 200.000 nålemærker og bilmærker og næsten 1 million brevklistermærker blev distribueret i de måneder. Opinionsundersøgelserne registrerede markante ændringer til gunst for atomkraftskepsis og -modstand. Gallup nåede ned på et minimum af kun 9% absolute atomkrafttilhængere. Regeringen tog konsekvensen og bekendtgjorde den 10. august 1976 at beslutningen om atomkraft blev udskudt på ubestemt tid.

At vinde en ikke afholdt folkeafstemning.

Politikernes beslutsomhed i foråret 1976 besvarede OOA med en kampagne, som i mangt og meget var lagt an som en folkeafstemningskampagne. I en vis forstand kan man sige at vi foregreb folkeafstemningen og vandt den, inden politikerne nåede formelt at beslutte gennemførelse af en folkeafstemning.

ORGANISATIONSSTRUKTUR

Strukturen skal muliggøre en dynamisk udvikling

Da OOA blev dannet var gruppen af aktive beskeden. Ca. 30 i København og desuden et par grupper i andre dele af landet. Indlysende nok måtte OOA gennemgå en meget dynamisk udvikling for at opnå sine mål. Det ville kræve en stor arbejdsindsats af de aktive. Dette rejste særlige organisatoriske problemer. Vi besluttede, at vi ville fastholde en så åben struktur som overhovedet mulig. OOA skulle ikke være nogen medlemsorganisation med valgt bestyrelse, men en for alle åben "bevægelse". Et eneste kriterium blev opstillet: de aktive forventedes at tilslutte sig kravet om mindst tre-års moratorium. Dette var det absolutte konsensminimum for OOA.

Dilemmaet mellem decentral bevægelse central kompetance

For at gøre bevægelsen bred fandt vi det vigtigt at vores struktur principielt var decentral med lokalgrupper i alle dele af landet og med fuld autonomi til alle lokalgrupper. På den anden side stod vi overfor en modpart som var centralt organiseret i form af industri, administration, regering osv. Vi ville kun have slagkraft, hvis OOA rådede over en centralt placeret, handledygtig instans. Løsningen på dette dilemma blev fundet i den forståelse af decentralisering, som kan defineres som arbejdsdeling, hvor beslutningerne bygger på en gensidig tillid.

OOAs landssekretariat

OOAs landssekretariat, som til sig havde knyttet næsten hele OOAs initiativtagergruppe, fik til opgave at skaffe oplysninger om og bearbejde alle centrale organer, både på elværks- og industrisiden på det politisk-administrative område samt pressen. Hver tirsdag aften er der fællesmøde i landssekretariatet, på hvilket de enkelte arbejdsgrupper koordinerer deres arbejde og hvor beslutninger tages. Mødet er ligesom det daglige arbejde åbent for alle. Landssekretariatet fik kompetence til at handle på hele OOA's vegne, når det var påkrævet.

Lokalgrupperne

De første lokalgrupper var etableret forudfor det første pressemøde i 1974. Derefter gik det hurtigt og idag omfatter OOAs arbejdsfællesskab ca. 150 lokalgrupper og kontaktpersoner fordelt over hele landet. De enkelte grupper varetager de samme funktioner som landssekretariatet overfor de lokale instanser.

OOAs formålsparagraf

I forbindelse med pressemødet den 31. januar 1974 offentliggjorde initiativtagerne en trepunktsbestemmelse for OOA. Dette program har i uændret form indtil idag været arbejdsgrundlaget for OOA. Formålsparagraffen blev bekræftet af OOAs første landsmøde, som blev afholdt medio marts 1974. Formuleringen er som følger:

OOA arbejder for

- en kritisk vurdering af og oplysning om alle problemer ved brug af atomkraft
- øget forskning i og fornyet vurdering af andre energiformer
- udformning af en langsigtet energipolitik, der også tager sociale og økologiske hensyn.

Landsmøder gennemføres hyppigt og holder bevægelsen samlet

Den stærkt decentrale struktur rummer fare for, at der ikke bliver tilstrækkelig samling over bevægelsen. Den fare har vi imødegået ved at holde hyppige landsmøder. I de første to år 3-4 landsmøder pr. år. Nu afholdes landsmøderne 2-3 gange om året. På disse møder med deltagere fra hele landet drøftes og planlægges den efterfølgende tids aktiviteter. Det har betydet at alle landsdækkende aktioner er blevet overvejet og besluttet på et landsmøde, hvilket har haft stor betydning for bevægelsens samlethed i en kampagne. På landsmøderne vedtages også erklæringer med politisk indhold, som dermed afstikker de rammer indenfor hvilke landssekretariat og lokalgrupper kan handle indtil næste landsmøde.

Internbladet

Mellem landsmøderne tilstræbes der kommunikation mellem lokalgrupperne dels gennem et internblad, dels gennem materialeudsendelser fra Landssekretariatet, dels ved afholdelse af regionsmøder. I Internbladet formidles ideer og erfaringer. Desuden benytte Internbladet som økonomisk beslutningsorgan for bevillinger til lokalgruppeaktiviteter.

Bevægelsen bliver gjort synlig af et fælles symbol

OOA har som nævnt ingen medlemmer. Men i årenes løb er der via landssekretariatet skabt forbindelse til ca. 10.000 sympatisører, som danner en primærgruppe i en kampagnesituation. Mange af disse mennesker er aktive i spredningen af OOAs materiale og af kampagnesymbolet med den smilende sol. Mærkets udbredelse er langt større end en medlemsorganisation nogensinde kunne få medlemmer. Alle kan se, at vi er mange, både gamle og unge, bilister og cyklister, folk fra alle samfundslag.

Arbejdet er
baseret på fri-
villigt arbejde
støttet af løn-
nede koordinatore

Efterhånden som OOA er vokset har det været nødvendigt at fastansætte folk til at varetage koordinerende funktioner. I landssekretariatet er ansat 4½. Enhedslønnen var indtil okt. 1977 2.500 kr. pr. måned. I Århus er der et energikontor med 1 ansat (senere er der også kommet et energikontor med 1 ansat i Ålborg) og det er hensigten efterhånden at oprette flere regionale kontorer. Derudover er alt OOA-arbejde baseret på frivillig arbejdskraft. Men det har vist sig at faste koordinatore og god lokaleplads er nødvendig for at koordinere de mange aktiviteter og få kontinuitet i arbejdet. Desuden er der mange daglige opgaver, som skal udføres på tidspunkter, hvor mange frivillige ikke har mulighed for at deltage.

Financiering af
OOAs arbejde

Økonomisk har OOA fra sin dannelse stået på egne ben. I præsentationsfolderen lovede vi, at enhver der indsendte 30 kr. til OOA i et halvt år ville modtage oplysningsmateriale. Dette blev snart til prisen for abonnement på 6 numre af tidsskriftet "Atomkraft?". I hastigt voksende omfang har vi solgt oplysnings- og kampagnemateriale. Ved forskellige lejligheder har vi foretaget særlige indsamlinger. Vores omsætning var i 1974 (11 mdr.) ca. 85.000, i 1975 ca. 200.000 kr. og i 1976 ca. 1.200.000 kr. Alene disse tal siger noget om arbejdets stigende omfang.

Decentralisering
ved hjælp af pris-
politik for
kampagnemateriale

I løbet af 1976 antog salget af solmærker enormt omfang. Salgsprisen ligger langt over produktionsprisen. Dette muliggjorde at lokalgrupperne kunne købe mærkerne for kun kr. 0,50, mens udsalgsprisen var kr. 2,-. Effekten var ikke blot at grupperne havde incitament til at sælge mange mærker, men at den største del af profitten stod til gruppernes disposition fremfor at blive akkumuleret centralt. Denne prispolitik har på en meget effektiv måde været med til at fremme decentraliseringen og give grupperne en reel autonomi. Det har været magtpåliggende for os at opretholde denne prispolitik ved salg af solmærket i andre lande.

OOA-Garantifond
stabiliserer OOAs
økonomi

I foråret 1977 har vi oprettet en OOA-Garantifond, som skal sikre økonomien til de faste udgifter i forbindelse med husleje, lønninger, forsikringer osv. Dette kan bl.a. ses som en erstatning for et kontingent, da OOA jo ikke er nogen medlemsituation. Vi har i forbindelse med fonden opfordret vore sympatisører til at forpligtige sig til at yde et fast beløb pr. år, halvår eller kvartal. Ideen synes at blive en succes, som kan give OOA et trygt grundlag at arbejde på.

Den åbne struktur

Det forhold at OOA ikke har struktureret sig som medlemsorganisation har tilsyneladende haft afgørende indflydelse på udviklingen i OOAs arbejde. Eftersom der ikke er nogen medlemmer, er der heller ikke nogen der kan vælge "kompetente organer". Den eneste beskedne undtagelse er, at OOAs landsmøde udpeger tre personer, som overfor myndigheder kan skrive under på vegne af OOA. Dette var især nødvendigt i forbindelse med økonomien. Men ingen politisk kompetence er knyttet til denne tagningsret.

Den åbne struktur er dårlig grobund for fraktionsdannelse

OOA har været næsten helt fri for interne stridigheder og fraktioneringer. Det er nærliggende at en del af forklaringen skal søges i, at der ikke gennemføres valg til tillidsposter. Valg lægger op til magtkampe og personificering af arbejdet. Vi har forsøgt at praktisere en konsekvent projektorienteret i vort arbejde og har ment, at de mennesker, som aktivt udfører arbejdet også må repræsentere dette, så længe de er aktive. Nye kan komme til nårsomhelst. Arbejdsformen har vist sig at være både effektiv og frugtbar, men beror altså på meget tillid i gruppen og på at denne tillid ikke bliver misbrugt.

Medbestemmelse fås ved tilstedeværelse

Som nævnt er landsmødet OOAs besluttende myndighed. På landssekretariatet tages alle væsentlige beslutninger på et ugentligt pleum og for lokalgrupperne gælder en tilsvarende model. Men ofte kan det ikke undgås at der skal handles hurtigt. I de situationer konfereres som regel med de tilstedeværende aktive eller over telefon. Forudsætningen for at være medbestemmende er altså at man er tilstede, at man aktivt er med i arbejdet. Tilsvarende gælder også på landsmøderne. Der er intet delegeretsystem. Principielt kan alle komme og alle blive medbestemmende. Der er således i vor struktur fundamentale forskelle til strukturen i et repræsentativt demokrati, hvor man har et personligt mandat i en nærmere bestemt periode.

Eftersom det i OOA er afgørende for om man har indflydelse eller ej, at man er til stede, er præsent, kan denne struktur på en måde betegnes som et "præsentativt demokrati".

Siegfried Christiansen

PS. Dette papir blev skrevet i juni 1977 med henblik på forelæggelse ved "International seminar on training for nonviolent action", som fandt sted i Guernavaca, Mexico 6.-27. juli 1977.